

न्यूजलेटर

जुलाई २०२६

पाँचौँ संस्करण

विभिन्न स्थानीय परिवेशमा स्थानीय पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम (LISP) ले एकीकृत दृष्टिकोण अपनाउँदै आएको छ। यस दृष्टिकोणले स्थानीय सरकारहरूलाई प्रणाली सुदृढ बनाउन, समावेशिता बढाउन र पूर्वाधार आयोजना कार्यान्वयनमा संलग्न सबै पक्षको क्षमता विकास गर्न सहयोग पुर्याउँछ।

समाचारपत्रिकाको यस पाँचौँ अङ्कमा सडक तथा पदमार्ग स्तरोन्नतिसम्बन्धी दुई कथा प्रस्तुत गरिएका छन्। यी लगानीले यातायात सम्पर्क र पहुँच सुधार गरी स्थानीय समुदायको जीवनमा अर्थपूर्ण परिवर्तन ल्याएका छन्।

तानसेनमा डमकडा-गोठुबो सडक स्तरोन्नति भएपछि करिब १,००० विद्यार्थीको यात्रा सुरक्षित र सहज भएको छ। लाभान्वित विद्यार्थीमध्ये २८ जना दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका विद्यार्थी छन्।

त्यसैगरी, डोल्पाको शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिकामा सुम्दो-छेप्का पदमार्ग सुधार गरिएको छ। यस सुधारले स्थानीय समुदाय, व्यापारी, खच्चड व्यवसायी तथा शे-फोक्सुण्डो ताल जाने आगन्तुकका लागि महत्त्वपूर्ण आवागमन मार्गलाई थप सुरक्षित र सहज बनाएको छ।

यस अंकमा

- तानसेनमा ग्रामीण सडक स्तरोन्नतिमार्फत पहुँच सुधार – पृष्ठ २
- शे-फोक्सुण्डोमा सुम्दो-छेप्का पदमार्गमा आवागमन सहज बनाउँदै – पृष्ठ ४

LISP द्वारा कार्यान्वयन गरिएको सडक परियोजनाले दमकडा माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई सहज पहुँच प्रदान गरेको छ।

पक्की सडक : शिक्षा, पहुँच र सम्मानको आधार

दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका २८ विद्यार्थीसहित करिब एक हजार विद्यार्थीका लागि ३७० मिटर लामो दमकडा-गोठुबो सडक सामान्य कच्ची सडक मात्र थिएन, यो सुरक्षित रूपमा विद्यालय पुग्न दैनिक सामना गर्नुपर्ने बाधा थियो। हिउँदमा धुलो र वर्षायाममा हिलोका कारण यात्रा कठिन हुन्थ्यो। उबड-खाबड सतहमा हिँड्नुपर्ने भएकाले दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका विद्यार्थीकालागी कहिलेकाहीँ यात्रा जोखिमपूर्ण पनि हुन्थ्यो। अहिले यही सडक शिक्षा, पहुँच र सम्मानको मार्ग बनेको छ। यसले विद्यार्थी, शिक्षक र समुदायका अन्य सदस्यको दैनिक यात्रा सुरक्षित र सहज बनाएको छ।

तानसेन नगरपालिका वडा नं. ९ मा रहेको दमकडा माध्यमिक विद्यालय एक महत्त्वपूर्ण शैक्षिक संस्था हो। यस विद्यालयले आसपासका समुदायका विद्यार्थीलाई शिक्षा प्रदान गर्दै आएको छ। यो दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका विद्यार्थीलाई शिक्षा प्रदान गर्ने यस क्षेत्रका थोरै विद्यालयमध्ये एक हो। पाल्पा जिल्लाको सदरमुकाम तानसेन प्रशासन, शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र पर्यटनको महत्त्वपूर्ण केन्द्र हो। ऐतिहासिक महत्त्व, प्राकृतिक सुन्दरता र सांस्कृतिक विविधताका कारण तानसेन नेपालका प्रमुख पहाडी नगरपालिकामध्ये एक हो। तर वडा नं. ९ को अधिकांश भाग अझै ग्रामीण छ। यहाँका बस्ती छरिएका छन् र पूर्वाधार विकास सीमित छ।

आधारभूत पूर्वाधार उपलब्ध भए पनि सडक सञ्जालको स्तरोन्नति लामो समयदेखि प्राथमिकतामा थियो। आवतजावत सहज बनाउन, स्थानीय जीविकोपार्जनमा सहयोग गर्न र अत्यावश्यक सेवामा पहुँच बढाउन सडक सुधार आवश्यक थियो। दमकडा-गोठुबो सडकको स्तरोन्नति विशेष रूपमा महत्त्वपूर्ण थियो किनकी यो सडकले विद्यालयका साथै वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, पशु तथा कृषि विकास सेवा केन्द्र, सामुदायिक खेलमैदान -

दमकडा - दोधुबो सडक प्रयोग गर्दै स्कुल जाने छात्रहरु ।

दमकडा माध्यमिक विद्यालय अगाडि LISP द्वारा स्तरोन्नति गरिएको सडक प्रयोग गर्दै पैदलयात्री ।

-र करिब एक सय घरधुरीलाई जोड्छ। आयोजना सुरु हुनुअघि यो कच्ची सडक हिउँदमा धुलाम्मे र वर्षायाममा हिलाम्मे हुन्थ्यो। जसले स्थानीय बासिन्दा, विद्यार्थी र शिक्षकलाई आवतजावतमा कठिनाइ हुन्थ्यो। सुरक्षित र सजिलै हिँड्न मिल्ने बाटो आवश्यक पर्ने दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिले अझ बढी समस्या भोग्नुपर्थ्यो।

यस आवश्यकतालाई ध्यानमा राख्दै तानसेन नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०२४/२५ मा दमकडा-गोठुबो सडक स्तरोन्नति आयोजनालाई प्राथमिकता दियो। आयोजनाको कुल बजेट ४८ लाख १५ हजार ९३८ रुपैयाँ थियो। यसमा स्थानीय पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम (LISP) को ३३ लाख ७८ हजार ४ रुपैयाँ सहलगानी थियो। आयोजनाअन्तर्गत ३७० मिटर ग्रामीण सडक स्तरोन्नति गरी कालोपत्रे गरियो। स्तरोन्नति गरिएको खण्ड छोटो भए पनि यसको प्रभाव व्यापक छ। वडाध्यक्ष राजेश अर्यालले भन्नुभयो, “यो सडक छोटो छ तर यो पूर्वाधार मात्र होइन, यो शिक्षा, पहुँच र सम्मानको मार्ग हो। सडक सुधार भएपछि दैनिक यात्रा सुरक्षित र सहज भएको छ।” सडक पहुँचमा आएको सुधारले स्थानीय बासिन्दा र विद्यार्थीलाई अत्यावश्यक सेवा तथा सामुदायिक सुविधासम्म पुग्न सजिलो बनाएको छ।

दमकडा माध्यमिक विद्यालयमा कक्षा १० मा अध्ययनरत दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका विद्यार्थी सार्थक पराजुलीले यो परिवर्तन प्रत्यक्ष अनुभव गरेका छन्। उनी यसै क्षेत्रमा हुर्किएका हुन् र बाल्यकालदेखि यही विद्यालयमा अध्ययन गर्दै आएका हुनाले पुरानो सडकमा भोगेका कठिनाइ अझै सम्झन्छन्। उनले भने, “पहिले म ढुङ्गा, रुखका जरा र सडकका खाल्डामा ठोक्किनर्थे लडिन्छ कि भन्ने डर सधैं हुन्थ्यो। धेरै सावधानीपूर्वक हिँड्नुपर्थ्यो त्यसैले विद्यालय पुग्न पनि धेरै समय लाग्थ्यो। अहिले म लठ्ठीको सहायताले आत्मविश्वासका साथ हिँड्न सक्छु, ठोक्किने वा सन्तुलन गुमाउने डर पनि छैन। अहिले सडक धेरै सुरक्षित, समथर र हिँड्न सजिलो भएको छ। म अहिले बढी आत्मविश्वासका साथ स्वतन्त्र रूपमा यात्रा गर्न सक्छु। पहिले जस्तो डर नमानी साँझपख पनि हिँड्नुल गर्न सक्छु।”

त्यसैगरी, कक्षा १२ का विद्यार्थी कमल पन्थीले सडक सुधारबाट आएको सकारात्मक परिवर्तनबारे बताए। उनले भने, “सडक स्तरोन्नति हुनुअघि धुलो र हिलो हाम्रो दैनिक जीवनको हिस्सा थियो। विद्यालय आउजाउ गर्न कठिन र असहज हुन्थ्यो। वर्षायाममा झन् धेरै समस्या हुन्थ्यो। अहिले सडक सफा र सुरक्षित छ, यसमा हिँड्न पनि सजिलो छ। विद्यालय आउजाउ धेरै सहज भएको छ। बिहान गरिने योग अभ्यासजस्ता क्रियाकलाप पनि अहिले अझ रमाइला भएका छन्। यो सुधारले हाम्रो दैनिक जीवन र सिकाइको वातावरणमा वास्तविक परिवर्तन ल्याएको छ।”

विद्यार्थीले वर्षौंदेखि भोग्दै आएका कठिनाइ देखेका विद्यालयका कर्मचारीले पनि सडक सुधारको स्वागत गरेका छन्। स्थानीय बासिन्दा तथा विद्यालयका कर्मचारी ज्ञानेश्वर बस्यालले विद्यालयमा काम गरेको २१ वर्षको अवधिमा देखेका परिवर्तनबारे बताउनुभयो। उहाँले भन्नुभयो, “म विगत २१ वर्षदेखि यस विद्यालयमा काम गर्दै आएको छु। हाम्रा विद्यार्थीले दैनिक भोगेका कठिनाइ मैले देखेको छु। सडकमा धेरै खाल्डाखुल्डी थिए, वर्षायाममा सडकमा बाढीको पानी बग्थ्यो। त्यस बेला सडक पार गर्न कठिन र कहिलेकाहीँ जोखिमपूर्ण हुन्थ्यो। बाढी आएको खण्डमा साना विद्यार्थीलाई बोकेर सडक पार गराउनुपर्थ्यो। उनीहरू हिलो लागेको पोसाकमा विद्यालय आइपुग्थे। अहिले सुधारिएको सडकका कारण विद्यार्थीले सुरक्षित र सहज रूपमा यात्रा गर्न सक्छन्।”

पक्की सडकको लाभ विद्यार्थी र विद्यालयका कर्मचारीमा मात्र सीमित छैन। यसले दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका शिक्षक र समुदायका सदस्यको आवतजावत तथा आत्मनिर्भरता पनि बढाएको छ। दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएकी शिक्षिका बिन्दु न्यौपानेले भन्नुभयो, “अहिले जीवन धेरै सहज भएको छ। दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएको व्यक्तिका रूपमा मैले हरेक पाइला चाल्दा धेरै सावधानी अपनाउनुपर्थ्यो। अहिले म डर नमानी धेरै आत्मविश्वासका साथ हिँडडुल गर्न सक्छु।” उहाँले थप्नुभयो, “दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका अन्य साथीलाई बाटो र स्थानबारे जानकारी दिन पनि सजिलो भएको छ। अहिले बाटो स्पष्ट, समथर र हिँड्न सहज छ।”

सडक आसपासका घरपरिवारले पनि आफ्नो दैनिक जीवनमा उल्लेखनीय सुधार अनुभव गरेका छन्। सडकछेउमा बस्ने स्वास्थ्यकर्मी जानकी देवकोटाले भन्नुभयो, “सडक स्तरोन्नति भएपछि हामी धेरै खुसी छौँ। पहिले हिउँदमा हाम्रा घर सधैं धुलोले ढाकिन्थे। धुलोका कारण बाहिर कपडा सुकाउन पनि गाह्रो हुन्थ्यो। वर्षायाममा आँगनभरि हिलो हुन्थ्यो, घरबाहिर निस्कन पनि कठिन थियो। अहिले हाम्रो वरपरको वातावरण सफा, सुरक्षित र सहज भएको छ।”

विद्यालयका प्रधानाध्यापकका अनुसार पहिलेको कच्ची सडकले सम्पूर्ण विद्यालय समुदायलाई गम्भीर समस्या पारेको थियो। उहाँले भन्नुभयो, “हरेक दिन दुईवटा विद्यालय बस र करिब ४० वटा मोटरसाइकल कच्ची सडकमा चल्थे र यसबाट बाक्लो धुलो उड्थ्यो। विद्यालय आउने विद्यार्थी, शिक्षक, नजिकका बासिन्दा र विद्यालयका भवनसमेत प्रभावित हुन्थे। कक्षाकोठा, फर्निचर र शिक्षण सामग्री सधैं धुलोले ढाकिन्थे। यसले अस्वस्थ र असहज वातावरण सिर्जना गरेको थियो र पठनपाठनमा बाधा पुगेको थियो। विद्यार्थी, कर्मचारी र समुदायको स्वास्थ्य तथा कल्याणमा पनि असर परेको थियो।” आयोजनाप्रति आभार व्यक्त गर्दै उहाँले थप्नुभयो, “यो आयोजना साकार पार्न सहयोग गर्ने नगरपालिका र LISP प्रति हामी धेरै आभारी छौँ। पहिले धुलाम्मे र हिलाम्मे रहेको सडक अहिले हाम्रो समुदायका लागि अवसर, सुरक्षा र सम्मानको मार्ग बनेको छ।”

स्तरोन्नति गरिएको सडक केवल ३७० मिटर लामो छ तर यसले स्थानीय बासिन्दाको जीवनमा ठूलो परिवर्तन ल्याएको छ। यसले शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा, सरकारी सेवा र सामुदायिक सुविधामा पहुँच सुधार गरेको छ। अझ महत्त्वपूर्ण कुरा, यसले दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका विद्यार्थी र शिक्षकसहित सयौँ मानिसको सुरक्षा, पहुँच र सम्मान बढाएको छ। यस आयोजनाले पूर्वाधारमा गरिएको सानो लगानीले पनि सम्पूर्ण समुदायमा दीर्घकालीन र अर्थपूर्ण सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन सक्छ भन्ने देखाएको छ।

सडक स्तरोन्नतिअघि (बायाँ) र स्तरोन्नतिपछि (दायाँ) को तस्विरहरू ।

शे-फोक्सुण्डो जोड्ने पदमार्ग: थप सहज र भरपर्दो

सुम्दो-छेप्का सुधार गरिएको पदयात्रा मार्ग ।

शे-फोक्सुण्डो ताल नेपालका प्रसिद्ध पदयात्रा गन्तव्यमध्ये एक हो। यहाँको हिमाली दृश्य र कञ्चन नीलो पानीले पर्यटकलाई आकर्षित गर्छ। डोल्पाका समुदायका लागि तालसम्म जाने बाटो दैनिक जीवनको पनि महत्त्वपूर्ण हिस्सा हो। यस बाटोले स्थानीय बासिन्दालाई सेवा, बजार, छिमेकी बस्ती र उनीहरू वर्षभरि निर्भर रहने स्थानहरूसँग जोड्छ।

शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिकामा रहेको सुम्दो-छेप्का पदमार्ग महत्त्वपूर्ण सम्पर्क मार्ग हो। यसले छेप्का, रिङ्गो, रेची, पुङ्गो र आसपासका बस्तीलाई जोड्छ। स्थानीय बासिन्दाले स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय र बजार जान यो बाटो प्रयोग गर्छन्। उनीहरू आफन्त भेट्न छिमेकी गाउँ जाँदा पनि यही बाटो प्रयोग गर्छन्। यो स्थानीय तथा विदेशी पर्यटकहरूका लागि एक प्रमुख पदयात्रा (ट्रेकिङ) मार्ग र खच्चडका लस्करले दुनै र आसपासका क्षेत्रबाट खाद्यान्न, निर्माण सामग्री र अन्य अत्यावश्यक सामान ढुवानी गर्ने मार्ग पनि हो। यी सामान माथिल्लो डोल्पाका दुर्गम गाउँसम्म पुर्याइन्छन्।

यो मार्गलाई थप सुरक्षित र सहज बनाउन शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिकाले LISP को सहयोगमा सुम्दो-छेप्का पर्यटकीय पदमार्गको ८८० मिटर लामो जोखिमपूर्ण खण्ड स्तरोन्नति गरेको छ। यो काम आर्थिक वर्ष २०२४/२५ मा सम्पन्न भएको हो। आयोजनाको कुल बजेट ६६ लाख रुपैयाँ थियो। यसमध्ये ६० प्रतिशत रकम LISP ले उपलब्ध गराएको थियो। बाँकी ४० प्रतिशत रकम स्थानीय सरकारले योगदान गरेको थियो।

स्तरोन्नतिअन्तर्गत साँघुरा पदमार्ग फराकिलो बनाइयो। ढुङ्गाका खुड्किला निर्माण गरियो। नदी नियन्त्रणका संरचना र जैविक इन्जिनियरिङसम्बन्धी काम पनि गरियो। यसअघि केही स्थानमा यात्रुहरू कमजोर काठका बाटा र असुरक्षित खुला खण्ड प्रयोग गर्न बाध्य थिए। केही स्थानमा काठका मुढाबाट बनाइएका अस्थायी पुल हटाइए। तिनको स्थानमा ग्याबियनसहितका नदी नियन्त्रण संरचना निर्माण गरिए।

यी संरचनाले स्थानीय बासिन्दा, खच्चडका लस्कर र पदयात्रीलाई सुरक्षित तथा सहज बाटो उपलब्ध गराएका छन्। यसबाट नदी किनारलाई कटानबाट जोगाउन पनि सहयोग पुगेको छ। स्तरोन्नति गरिएको पदमार्गले आठवटा बस्तीलाई सेवा पुर्याउँछ। यसमा ठूलीभेरी नगरपालिकाका कागिनी र सान्ता तथा शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिकाका छेप्का, सुम्दुवा, रेन्सी, पुङ्गो, साइजोल र रिगमो पर्छन्। रिङ्गोका अध्यक्षका अनुसार हरेक वर्ष करिब पाँच हजार आन्तरिक तथा विदेशी पर्यटकले ताल भ्रमण गर्छन्। यस कारण यो बाटो स्थानीय समुदाय र पर्यटक दुवैका लागि महत्त्वपूर्ण छ।

शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिका वडा नं. ८ का वडाध्यक्ष निमा लामाले भन्नुभयो, “यो पदमार्ग स्थानीय बस्तीहरूको जीवनरेखा हो। यसले आर्थिक विकासमा सहयोग गर्छ र समुदायको जीवनस्तर सुधार्छ। आयोजनाअन्तर्गत ग्याबियनसहितका नदी नियन्त्रण संरचना निर्माण गरियो। बाटो फराकिलो बनाइयो र ढुङ्गाका खुड्किला निर्माण गरियो। असुरक्षित काठका मुढाबाट बनाइएका बाटा पनि हटाइए। यी सुधारले स्थानीय बासिन्दा, खच्चड व्यवसायी र पर्यटकका लागि सुरक्षित, टिकाउ र विपद् सहन सक्ने मार्ग तयार भएको छ। यसले नियमित आवतजावत सुनिश्चित गर्नुका साथै दिगो जीविकोपार्जनमा पनि सहयोग पुर्याएको छ।”

पदमार्गको स्तरोन्नतिले नियमित रूपमा यात्रा गर्ने मानिसहरूको जीवनमा स्पष्ट सुधार ल्याएको छ। यसअघि केही खण्डको चौडाइ केवल ०.९ मिटर थियो। अहिले ती खण्ड करिब २.५ मिटर फराकिलो बनाइएका छन्। यसले पैदलयात्री र भारी बोक्ने पशुको यात्रा सुरक्षित तथा सहज बनाएको छ। ढुङ्गाका टेवा पर्खालले जोखिमयुक्त खण्डलाई स्थिर बनाएका छन्। सुधार गरिएका खुड्किलाले कठिन भूभागमा सुरक्षित रूपमा हिँड्न सहयोग गरेका छन्। ग्याबियनसहितका नदी नियन्त्रण संरचनाले दुईवटा फाइदा दिएका छन्। तिनले नदी किनारलाई कटानबाट जोगाउँछन्। साथै, स्थानीय बासिन्दा, खच्चडका लस्कर र -

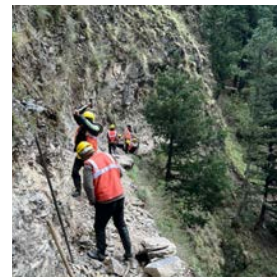
पदयात्राको अन्तिम गन्तव्य रहेको शे फोक्सुण्डो तालको तस्वीर ।

-पदयात्रीका लागि सुरक्षित बाटोका रूपमा पनि काम गर्छन्।

स्थानीय परिवारले यी सुधारको व्यावहारिक लाभ अनुभव गरेका छन्। बजार र सेवासम्मको यात्रा थप भरपर्दो भएको छ। दुर्गम बस्तीमा आवश्यक सामान नियमित रूपमा पुर्याउन सहज भएको छ। पहिले कठिन र जोखिमपूर्ण रहेका खण्डमा खच्चडका लस्करले अहिले कम जोखिममा यात्रा गर्न सक्छन्। शे-फोक्सुण्डो ताल जाने पदयात्रीले पनि सुरक्षित र सहज मार्गको लाभ पाएका छन्। पदयात्रीहरू स्थानीय समुदाय हुँदै यात्रा गर्छन्। ती समुदायको दैनिक जीवन यस पदमार्गसँग नजिकबाट जोडिएको छ।

शे-फोक्सुण्डोस्थित लामा होटलका सञ्चालक छेवाङ लामाका अनुसार यस आयोजनाको लाभ आवतजावतमा आएको सुधारमा मात्र सीमित छैन। उहाँले भन्नुभयो, “यो आयोजना दिगो ग्रामीण पूर्वाधारमा गरिएको रणनीतिक लगानी हो। यसले स्थानीय समुदायको सम्पर्क विस्तार गरेको छ। खच्चडमा आधारित ढुवानी प्रणालीलाई सहयोग गरेको छ। साथै, पर्यावरणमैत्री पर्यटन प्रवर्द्धनमा पनि योगदान पुर्याएको छ। यसले संवेदनशील हिमाली वातावरणको संरक्षणमा सहयोग गर्छ। साथै, यस क्षेत्रको दीर्घकालीन उत्थानशीलता पनि बलियो बनाउँछ।”

स्तरोन्नति गरिएको सुम्दो-छेप्का पदमार्गले स्थानीय पूर्वाधारको व्यापक महत्त्व देखाउँछ। पूर्वाधार सुधार भनेको बाटो सुधार गर्नु मात्र होइन। यो बाटोमा निर्भर मानिसहरूको दैनिक आवतजावतलाई सुरक्षित र भरपर्दो बनाउनु पनि हो। डोल्पाका समुदायका लागि यो पदमार्गले रोजगारी, व्यापार र पारिवारिक भेटघाटमा सहयोग गर्छ। यसले सेवासम्मको पहुँच र अत्यावश्यक सामानको ढुवानी पनि सहज बनाउँछ। साथै, शे-फोक्सुण्डो ताल आउने पर्यटकले यस क्षेत्रको सुरक्षित रूपमा भ्रमण गर्न सक्छन्। सुधारिएको सम्पर्कको लाभ यस दुर्गम हिमाली क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायसम्म निरन्तर पुगिरहेको छ। ■

शे फोक्सुण्डो गाउँपालिकामा सञ्चालित सुम्दो-छेप्का पदमार्ग स्तरोन्नति परियोजनाका तस्वीरहरू ।

LISP लाई बेलायत सरकारद्वारा वित्तपोषित गरिएको हो र नेपाल सरकारद्वारा कार्यान्वयन गरिएको हो, DT Global UK International Pvt Ltd को प्राविधिक सहयोगमा, CARE Nepal को साझेदारीमा।

एआई उपकरणहरूको प्रयोग

यो प्रतिवेदन तयार पार्ने क्रममा Copilot AI प्रयोग गरिएको छ। एआईको सहायताले तयार गरिएको सम्पूर्ण सामग्रीलाई कार्यक्रमसँग सम्बन्धित सान्दर्भिकता र शुद्धताको लागि ध्यानपूर्वक समीक्षा, सन्दर्भीकरण, र सम्पादन गरिएको छ।